

ANAYASA ÜZERİNE
GENEL BİR
İNCELEME

GİRİŞ

A- USÛL HATALARI

B- DİL ve HUKUK HATALARI

C- ESAS'DA HATALAR

1. Temel hak ve özgürlükler

2. Sendika ve diğer meslek kuruluşları

3. Partiler

4. Diğer bazı konular

D-TASLAK ÜZERİNE BAZI GÖRÜŞLER

SONUÇ

TÜRKİYE SOSYALİSTİK İLERİ ARAŞTIRMA VAKFI

*Kıymetli arkadaşlar, yâğcı arkadaşlarımızın
~~bu konusundaki görüşleri, bu konudaki görüşleri, bu konudaki görüşleri,~~
 konularını Kıymetli arkadaşlar kıymetli arkadaşlarımızın
 sindirdikleri Kıymetli başkanlarımızın ve konfederasyon
 başkanlarımızın cesur arkadaşları hepimizi saygıyla*

GİRİŞ . Selam olsun.

Üzerinde konuşulacak bir konunun az çok tutarlı bir yanı olunca insan üzerinde birşeyler söyleyebilir. Hiç tuttur yanı olmayan bir konunun neresinden başlanırsa :

Abdülhamit devrini bizzat yaşamadık ama o karanlığın zulmünün izlerini yüzlerden okuya biliyoruz. O devrin bir savaşçısı şöyle diyordu;
 HAKSIZLIĞIN ENVANI GÖRDÜK...BU MU KAANUN?
 EN GAMLI SEFÂLETLERE DÜŞTÜK...BU' MU DEVLET ?
 DEVLETSE DE,KAANUNSA DA,ARTIK YETER OLSUN.
 ARTIK YETER OLSUN BU DENİZULUM CEHALET...

Bir devletin, demokratik, sosyal bir hukuk devleti olabilmesi için sözünün değil özünün demokratik ve sosyal olması gerekir.

Devletki; kendini vatandaşına karşı korumak için yasadan öte Anayasa çıkarırsa,

Devletki; vatandaşı aptal zannedip temel hak ve özgürlükleri teminat altına almak yerine onları kısıtlarsa, ithlarsa,

Devletki; yargı organını, basınını, sendika ve meslek kuruluşlarına güvenmiyorsa o devlet zaten o toplumun malı değildir. Olsa olsa ithal malı olur.

(CIA başkanının geçtiğimiz hafta Türkiye'yi ziyaretini hatırlıyoruz) ve onların başarısını tebrik ettiklerini biliyoruz?

Parleментар sistem deniyor. Hayır !..kurulan sistem meşrutiyettir. Zira parlamenter sistemlerde kuvvetler ayrımı, sistemi oluşturur. (MECLİS-YARGI-HÜKÜMET" üçlüsü ile). Yargı organları başkanları atamalı, hükümet başkanları azledilebilir, meclise yasa zoru ile kendi sözcüleri seçtiriliyorsa, Anayasa, işveren Sendikaları Konfederasyonunun verdiği önerge metnine göre yapılıyorsa sistem, parlamenter sistem değildir. Parlamenter sistem; özerk kuruluşlarının ve meslek teşekküllerinin baskı unsuru olabilme niteliklerini koruduğu müddetce yaşıyor olur.

1961 AY'nın insani maddelerinin kağıt üzerinde olmasını dahi sindiremeyen "SOSYAL ADALET-İNSANCA YAŞAMA SEVİYESİ-TEMEL HAKLARIN ÖZÜNE DOKUNULAMIYACAĞI " v.b.gibi ibareleri çıkaran sermaye sözcüleri iç savaş, anarşiyi bahane ediyorlar. Olur elbette ! Sosyal adalet yerleşmezse. Olur elbette ! Konuşanın ağzına kanun tıkalırsa. Olur elbette ! Soygun devam ederse. Olur elbette ! Ter ve nasırların tam karşılığı verilmezse.

Ünlü düşünür KANT şöyle diyor ;
 "SONSUZ BARİŞ ; SAVAŞACAK OLANLARIN(halkın) SAVAŞLA BARİŞ ARASINDA KARAR VERMEYE HAKLARI OLDUĞU ZAMAN, TARİH KANLA YAZILMAZ ARTIK."

Halkın aç bırakılması yetmiyormuş gibi onları iç savaş sürükleyen germainin namussuzluğu devam ediyor. İnönü'nün deyimi ile, NAMUS ERBABI, ENAZ NAMUSSUZLAR KADAR CESUR OLMADIKÇA ! devam da edeceğe benziyor

Şimdi solum ona demokratik hukuk devletinin huksuzluklarına bir bakalım.

Taslak değil, UĞUR MUMCU'nun deyimiyle pehlivan tefrikasında;

A- USUL HATALARI

B- DİL ve HUKUK HATALARI

C- ESASTA HATALAR sırtıp durmakta. *bu tasarı meclise ve diğer meclisler ve diğer meclisler*

A- USUL HATALARI :

Demokratik yönetimlerde usule uyulması onun hukukiliği ve güvenilirliği ile iç içedir. Diğer işlemlerden öte AY gibi ciddi ve halkın hassasiyet gösterdiği bir kanunun tasarısı meclise getirilirken içtüzükte gösterilen usul harfiyen yerine getirilir. Bir AY tasarısında üç bölüm mutlaka bulunur. a) Başlangıç b) Esas maddeler c) Geçici maddeler. Sadece esas maddeleri içeren taslak tartışmaya açılmaz. Böyle bir durumda meclis başkanının, içtüzüğün 71 ve 72 maddeleri uyarınca iadesi gerekirdi ne yazık ki olmadı !

Öte yandan tasarı üyelerin okumasına fırsat verilmeyen tartışmaya açıldı. Bu durumda halk nasıl olurda emrivaki işler yapılmadığına inanır. Nasıl olsunda yasanın halk yararına olduğuna inanılsın.

"AKLİM BENİ BİRKEZ YANILTIKTAN SONRA NASIL OLURDA ONA HER ZAMAN GÜVENE BİLİRİM diyor. MONTAIGNE"

B- DİL ve HUKUK HATALARI :

İktidarların meyli olduğu despotizme fırsat vermemek için özellikle demokratik AY'larda muğlak kelime ve ibarelere yer verilmez. AY'nın yazı dili açık ve hatları belirli olur. Şimdi bizler muğlak kelime ve ibarelerle dolu bir pehlivan tefrikasıyla karşı karşıyayız.

Eğer bir tahsildara bu tasarımı yapma görevi verilse idi eminimki "SERSERİ" kelimesini kullanmazdı. Serseri ; kelime olarak işi gücü olmayan, aylak gezenler anlamındadır. Yani işi olmayan (Devletin onlara iş bulmadıkları), Öğretmen, Doktor, Mühendis, Hukukcu, General, diplomat, eski bakan ve milletvekilleri serserimi? Diğer deyimle işverenler dışında herkesin şu veya bu şekilde bazan işsiz güçsüz olduğunu görüyoruz. Bütün bunlar serserimi? Yandı vatandaş ! Çünkü bu Anayasa ile sadece işverenin davulunu çalanlar iş bulabilecek.

Diğer bir nokta tasarımı hazırlayanlar öztürkçeye karşı değilse niçin DİL AKADEMİSİ kuruyorlar. Eğer karşı iseler aynı metinde hatta aynı paragrafta aynı anlamlı hem öztürkçe hem arapça kelimeleri niçin kullanıyorlar.

Örneğin; ÜNİEM-Tedbir NEDEN-sebep
YARGI-kazai SAPTAMAK-Tesbit
KOŞUL-Şart KORUMA-Muhafaza vs.
Bütün bunlar ciddiyetten ve nitelikten yoksun kişilerin tasarıyı hazırladığını göstermektedir.

Diğer bir naneye bakın;
Tasarıda,yeni kurulan bir kurumun adı,bir yerde CUMHURİ YET KONSEYİ,ötede DEVLET DANIŞMA KONSEYİ GEÇİYOR.

Danışma mecmisi tasarımı tartışmaya başlıyor ve maddeler de başlangıç hükmüne atıflar yapılmış.Atıfların anlamlarına bakacaklar ama bölüm henüz ortada yoktur.

C- ESAS'DA HATALAR;

Anladık,tartışmasız gerçek,sermayenin sözcüleri ancak amaçladıkları düzeni pekiştirmek için Anayasa yapıyor. Ama hangi kapitalist ülkede hatta faşist ülkede özel yasaların maddeleri alınırçasına Anayasa tasarısı hazırlanıyor.

Anayasa,Yasaların anasıdır,yasaların"İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ"doğrultusunda ana hatlarını çizer. Bu tasarıya "HALİT NARİN" tasarısı dersek içeriğini daha iyi ve tam tarif etmiş olur.

Demokratik,sosyal hukuk devletlerinin Anayasalarının hepsinde ve 1961 AY'mızda"İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNA MESİNİN prensipleri var.Hani nerede,onların demokratik hukuk devleti dedikleri devletin Anayasa tasarısında bu prensipler.

Anayasalar vatandaşın temel hak ve hürriyetlerini tanıma(teminat altına alma) yasasıdır.Yoksa sayma değil. 1961 Anayasası temel hakların korunması esasını alırken, Bu tasarı onları sınırlamak için saymayı esas almıştır. Bu da yetmiyormuş gibi muğlak yeni ibareler koyarak her çeşit hakların sınırlanması yolu açılmıştır.

Öteyandan saymadığı temel diğer hakların kanunlarla sınırlanabileceği kaydedilerek sermayenin hükümete kanun hükmünde kararnamelerle temel hakların sınırlanması kapısını açmıştır.

Özenti duydukları MEBRUTİYET idaresinin gerçekleştirilmesi için Anayasadan "Sosyal Adalet" ibaresinin kasten çıkarmışlardır.Ekonomikman güçsüz vatandaşlarını sermayenin acımasızlığına karşı koruyan devletler Sosyal Devletlerdir.Bununda tek yolu sosyal adaleti gerçekleştirmeden geçer.Sosyal adaletin tatbikata konulabilmesi ise meslek kuruluşlarının ve özerk kuruluşların senbest iradeleriyle hareket edebilmeleriyle oluşur.Sendikasıyla mesleki kuruluşlarıyla,üniversite ve TRT siyle baskı grupları demokratik düzeni oluşturur.

Tabarıyla sermaye canavarı,fiilen yanında olan devleti ve onun organlarında hukuken yanına alarak son yapacağı ihanetini de yapmıştır.

Tasarıdaki maddelerin hepsini burada ele almak olanağı yoktur bu nedenle bazı önemlilerine bir bakalım.

Tasarı md.2

"...insan haklarına saygılı,
Atatürk milliyetçiliğine bağlı,...
demokratik, laik ve sosyal bir
hukuk devletidir." deniyor.

"İnsan haklarına saygılı"deniyor,ama sonraki maddelerle temel hakları tamamen sınırılıyor.Hatta öldürmeyi dahi maddelerde meşrulaştırıyor.

"Demokratik" deniyor,Demokratikliğin niteliklerini taşıyan cümle ve kelimeleri Anayasadan çıkartıyor.Ne yasa yapmada nede özgürlükler konusunda demokratikliğe uymuyor.

"Sosyal devlet "deniyor,"Sosyal adalet ve insanca yasama" ibarelerini Anayasadan çıkartıyor.

"Laik" deniyor,Atatürk devrimlerini kaldırıp yerine tam tersi maddeler koyuyor.

"Atatürk milliyetçiliği"deniyor,soyut kavram olan Atatürkçülük nedir anlaşılıyor.Nedir Atatürkçülük onun devrimlerimi ? yoksa onun altı ilkesimi.Eğer bunlar ise neden devrimlere aykırı maddeler konup,onun kurduğu kurumlar kapatılıyor.

AİNESİ İŞTİR KİŞİNİN LAFA BAKILMAZ,

"YUMUŞAK BAŞLI İSEM KİM DEMİŞ UYSAL KOYUNUM;
KESİLİR BELKİ,FAKAT ÇEKMEYE GELMEZ BOYNUM."diyor

şair.

Tasarı md.I2,22 ve 26

Tasarı ile devle ,insanların düşünmesinden ve onların özgürlüklere sahip olmasından korkarak,kendini buna karşı korumak için genel maddelerle sınırlamak yetmiyor-muş gibi ayrıca özel maddeler koyuyor.Böylece vatandaşın yaşam seviyesinin yükseltilmesi ve mutluluğu için değil-de SALT KENDİ VARLIĞI İÇİN VAR OLDUĞUNU belgeliyor.

Çağımızın tartışmasız kabul ettiği gerçek olan, özgürlükler ve sosyal ekonomik dengenin sağlanması önüne konacak yasal barikatlar daha büyük patlamaları getirliğini akıllı edemiyorlar.Haklılarda büyüklük kompleksleri mantıklarını bastırmıştır.

TİSK'in verdiği önerileri harfi harfine içeren su tasarı dilsiz,düşünme yetisiz bir toplum yaratılmasını amaçlamaktadır.

Düşünce özgürlüğüne getirilen sınırlamaları okurken kendimi Abdülhamit devrinde hissediyorum.Yayınlanmadan düşünceyi suç sayan maddeler getirilmiştir.İnsanın kafasındaki düşünce nasıl olurda suç olur.Beyan edilmeyen düşünceler hak konusu bile değildir.

Hukukta şöyle bir prensip vardır, "SUÇSUZ CEZA OLAMAZ" bu prensip şöylece tarif edilmiştir. **SÜPHELİNİN CEZALANDIRILMASININ YARATACAĞI ADALETSİZLİK, SUÇLUNUN CEZALANDIRILMASININ SAĞLAYACAĞI ADALETEN DAHA AĞIRDIR**"

Tasarı md.II(1961 AY 10),

Toprak ağalarının, özel teşebbüsün miras, mülkiyet ve girişimleri garantilendiği gibi üstelik destekleneceğide kaydedilmiştir. (md.44,46,60)

Buna karşılık "SOSYAL ADALETİN" teminatlandırılması adair olan ibare çıkartılarak sosyal adaletsizlik (Fakirlik) doğanın bir sonucu olduğu kabul edilmiştir.

Tasarı md.52(1961 AY.41),

Bu madde tamamen değiştirilmiştir. Ancak içindeki şu önemli konuya değinmeden geçemeyeceğim. Devletin vatandaşına "İNSANLIK HAYSIYETİNE YARAŞIR BİR YAŞAM SEVİYESİ" sağlama ödevi kaldırılmıştır. Zaten tatbikatı hiç konulmayan sadece kağıt üzerinde bulunan bu cümle sermayenin kağıt üzerinde olmasına tahammül edemediği için kaldırılmıştır.

Tasarı md.16(1961 AY.14),

Tatbikatta uyguladıkları "KİŞİYE EZİYET" etmeyi hukukileştirmek için Anayasadan "EZİYET" kelimesi çıkartılmıştır. Örneğin, zanlı olarak yakalanan birisi 3 gün 3 gece, yalın ayak beton üzerinde durdurulursa bu eziyet sayılmayacak zira Anayasada kişinin böyle bir hakkı yoktur.

Tasarı md.77,

"...sınıf ve zümre esas'ına göre parti kurulamaz"deniyor;

Sınıf, kelimesi partilerin kavramları ve varlıkları ile içiçedir, Yaşam seviyesi gittikçe kötüleştirilen, alın terinin karşılığını alamayan, yasak olduğu içinde şikayet dahi edemeyen halkın %70'ini oluşturan vatandaş ezilenler sınıfı değilmi. Evet ezilenlerin sınıf olduğu bir gerçek değilmi. Cumhuriyet, sistem olarakta "HALKIN HALK TARAFINDAN İDARESİ" değilmi? Evet.! Öyleyse bu sınıfın partisi mutlaka olacaktır. Kendilerinin anlayışına göre sosyal demokrat partisi dahi kurulamayacaktır. İstiyorlarki KOÇ PARTİSİ, SABANCI PARTİSİ, HALİT NARİN PARTİSİ kurulsun

Şair RUHİ, onların dileğini şöyle dile getirmiştir,
"DÜNYA TALEBİYLE KİMİSİ HALKIN EMEKTE
KİMİ OTURUP ZEVLKLE DÜNYAYI YEMEKTE"

gerek sınıf ve gerekse zümre soyut kavramlardır, bu madde ile sermaye ilerde kendisi için tehlikeli göreceği partilerin bu maddeye göre itham edebilip kapatılması için şimdiden zemin yaratmıştır.

SENDİKALAR.

"Demokratik sosyal hukuk devletinin" bilâsî olarak var olması; Çerç kuruluşlar(üni.,TRT), sendikalar ve meslek kuruluşlarının var olmasına, Bunların var olma gereği ise politik hayatta baskı unsuru olmasına bağlıdır. Sınıf uyumsuzluğunun sosyal adalet ilkesine göre gerçekleştirilebilmesi, bilim ve tekniğin ilerletilmesi Bu kuruluşların serbest iradelerini kullanmasına bağlıdır.

İnsanca yaşamak için mücadele veren vatandaşların sermaye azmanına karşı tek gücü ise serbest iradelerine göre yürütebilecekleri dayanışma örgütleridir.

En azından bu nitelikleri taşımayan kuruluşlar aile şirketi durumunda kalırlar. Aile şirketi durumunda meslek kuruluşları olan devlet, "SOSYAL, DEMOKRATİK VE HUKUK DEVLETİ OLAMAZ;

Tasarı 56,57 ve buradan atıfla 12 maddeleriyle tüm bu kuruluşları ölü, uyusuk, suskun organlar durumuna sokuyor. Bu tür devlet yapısına Abdülhamit idaresinden de geri Mısır ramses devlet idaresi türünde görüyoruz. Tasarı, grev hakkını kullanılamayacak duruma sokuyor. Demokratik, sosyal hukuk devletlerinde ~~xxxxxxkxxxxk~~ grev, sınıf kavzalarının d'pil, sınıf uyumsuzluğunun bir gereğidir.

Serbest iradeye dayanmayan bir uzlaşmada işçi hakkı korunuyor denemez. Hakem kurulu grevin 60'inci günü otomatikman devreye girdiğinde sermayenin ağına düşme dahi, sermayenin elindeki bu devletin emri altında olunca Emek-Ücret dengesi asla sağlanamaz.

Tasarı 56, "Sendikalar ve meslek kuruluşları siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyet bulnamazlar, siyasi partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar"

Dazuk süte, bahalı ekmek, zararlı ilaca, meslek kazasına, taban fiyatını, vs., vs., itiraz edemeyeceğiz, Çünkü bu eylemler siyasettir, çünkü mad. 12'ye göre asayiş ve kamu kararını bozmuş olacağız.

Eatta evde açlıktan ölecek çocuklarını doyurmak isteyenler iş istemek için yürüyüş yapamayacaklar, zira asu-

Tasarı 56 - Sendikaların idari cennetini...

İdarecilerin zararlarıyla, sendikaların kapatılmasını sağlayacak bu fıkra eski sendikacılığı doğuracak.

Tasarı 58 - Grev esnasında, grev uygulanan işyerlerinde işçilerin zararlarından sendika sorumlu.

Bu hükümün neticesi şöyle yaşanacak, işverenin tahrikçilerinin verdiği zararlar sendikalara yükletilerek işveren bozulan eski makina, bina ve araçlarını yeniletecek.

Tasarı 59 - En çok 10 işçi çalıştıran işletmelerde.. grev yapılamayacak.

İşverenler, kendisi için tehlikeli olan kalabalık işyerlerini küçültüp dağıtarak, 1/100 olan grevin başarı olasılığını sıfıra indirgeyecek.

Tasarı 60 - Devlet özel teşebbüs faaliyetine yardımcı olur...

Sendika ve meslek kuruluşlarına itiraz hakkı dahi vermeyen devlet, özel teşebbüsün desteklenmesini garantiliyor.

Tasarı 43-44-48 ile toprak ağasını da unutmamış, toprak reformunda en son safhaya ağa toprağını alarak işletilmeyen kiraç, hatta ağanın da işine yaramayan toprakları en yüksek fiyatla almayı kaydediyor.

Kısacası bu devletin vatandaşı olmaktansa işverenin ve ağanın kulu olmak daha iyi olacak.

TÜRKİYE SOSYAL TİPİ

Tasarı md.22/2, "Ekonomik hayatı ilgilendiren konularda zamansız haber yayınlanamaz..."

örneğin, KASTELLI'nin halkın tasarruflarını batıracağı haberi, yabancı sermaye, iktisadi devlet kuruluşlarının özel teşebbüse verilmesinin işsizliği artıracığı, savaş anı rafinarileri durduran şirketlerin devletleş tirilmesinin ülkeye zararlı olduğu eleştirilemez ve bu konuda önceden yazılamaz. İş-işten geçtikten sonra eleştirmek serbesttir.

Tasarı 31/2,

Yanlış ekonmi politikası nedeniyle halk gittikçe fakirleşse, emeğinin karşılığını alamazsa, pahalılık artsa dahi politikalarının yanlışlığını halka duyuramazsın ve dolayısıyla kamuoyu oluşturamazsın.

Tasarı 33/4, "Gerekli görüldüğünde iç-işleri bakanlığı dernek statüsündeki meslek kuruluşlarını idari kararlarla kapatabilecek.

Bu durumda hiçbir meslek kuruluşu, devrin bakanının hoşuna gitmeyen bir beyan ve eylemde bulunamayacak. Yani tüm kuruluşlar onun uşaklığını yapacak duruma sokulmak isteniyor.

TUSİAD ve TİSK gibi işveren kuruluşları Anayasa ya madde ve çerçeve hazırlarken, Dernek statüsündeki BARO'LAR görevinin gereği olan yasa tasarılarına görüş bildiremeyecek.

Tasarı II3, Cumhur başkanı ölüm cezalarını onayacak.

Yaşama hakkı gibi en önemli bir konuda ölüm cezasının önanması nasıl olurda Millet Meclisinden alınarak bir kişiye verilebilir. Tarihte yaşandığı gibi büyüklük kompleksi taşıyan ruh hastalarından biride cumhurbaşkanı olabilir.

Diğer bir konu tüm vatandaşların hayatı ile ilgili olan savaş verme yetkisi nasıl olurda bir kişiye bırakılabilir.

Tasarıya ilk tenkitlerden biri kendi adamları olan İHSAN SABRİ ÇAĞLAYANGİlden geldi.

Bazı demokrat kişilerde şöyle dediler;

Prof.GÜRBÜZ

Tasarı benim için süpriz oldu ?

Hatt-ı hümayunun dahi gerisinde kalmıştır.

Çalışma Bakanı TURHAN ESENER,

Mecliste değiştirileceğini umuyorum.

Prof.TOSUN

Kimse,yayınlanmayan bir yazıdan ötürü ceza landırılmaz.

Prof.TÜRKER

Sermayenin yönlendirdiği biçimde hazırlanmış.

NALBANTOĞLU

1961 Anayasasının aldığı mesafeden geriye gidiliyor.

KEMAL ATAMAN(CHP)

Tasarı ile kişi devletin kölesi haline gelecek

İLYAS SEÇKİN(es.Bay.Bakanı)

Taslak yargı bağımsızlığını,kişi özgürlüğünü zedeleyerek ipotek altına alıyor.

DOĞAN ARASLI

Özgürlükler,siyasal iktidarların uygun gördüğü ölçüde var olacaktır.

M.EMİN SONGUR(CHP ist.Senatörü)

Tasarı,halktan ve çağdan ne kadar uzak olduğunu kanıtlamıştır.

Prof. AKSOY ve ERDEM(KTÜ)

Bilim ve üniversitenin gelişmesi engelleniyor

ŞEVKET YILMAZ(Türk İş)

İşverenlere sözleşmeleri dilediğince çigneme hakkı veriliyor ve söylenecek her sözün siyaset yapmakla suçlanacağı durum getiriliyor.

Prof.DÖNMEZER

Basın özgürlüğü en az 1961 Anayasasındaki gibi kalmalıdır.

İDDİA DOGRUDUR

SORU — Bu sınırlama hükümlerinin neden kaynaklandığını sorabilir miyim?

Doç. EROĞUL — Bu sınırlama hükümlerinin bazılarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden alınmış olduğu söylenebilir. Bu iddia doğrudur. Ama eksik olduğu için gerçekleri çarpıtmaktadır. Eksikliği şurdadır ki, sözleşmeyi kabul etmiş olan ülkelerin çoğunda

de vardır. Anayasa Tasarısı bu yeni belgeleri, temel hakları sınırlarken genellikle ihmal etmeyi tercih etmiştir.

TEMEL FARKLILIKLAR VAR

SORU — Bu konuda önemli bir nokta var. Sayın Sabuncu tasarının temel hakkını kötüye kullanımın, o temel hakkının düşmesini öngören 13. maddesi konusunda ne düşünüyorsunuz?

ark, bu kararı yalnızca Federal Anayasa Mahkemesi'nin vermesidir. Üstelik yukarı sıraladığım hakların kötüye kullanıldığı savı ile açılacak davanın, ancak, Federal Meclis, Federal Hükümet ya da bir hükümet tarafından açılması söz konusudur. Hak düşürme konusunda önemli bir nokta da şu: Karar varılırken hakları kötüye kullanan kişilerin gelecekte de bu hakkını kötüye kullanmalarını (Arkası 9. Sayfada)

an kişinin uğrayacakları her türlü zarar kanununa göre devletçe ödenir.

Ticaret hukukunda lera iflas işlemlerinde haklılığa yol açacağı ileri sürülen bu madde ile ilgili olarak ticaret hukuku uzmanlarının açıklamaları şu şekilde:

«Anayasa Tasarısı'nın 11. maddesi (Arkası 9. Sayfada)

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, İhakiimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay Başkan ve üyeleri, Cumhuriyet Başsavcılarını görevleri ile ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan'da yargılanır» deniliyor. Öte yandan Yüce Divan'ın, Yargıtay Başkanı'nın başkanlığında, Yargıtay'ın Ceza İşlerini görmekte olan Bi

re kanunla düzenlenir. Kurulun Başkanı, Adalet Bakanı'dir. Kurul'a Bakanlar adına Bakan ve Müsteşardan başkası katılamaz. Cumhuriyet Başsavcısı veya vekili Kurul'un taahhüt üyesidir. Kurulun 4 asil ve 4 yedek üyesi Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun kendi üyeleri arasından ve 2 asil ve 2 yedek üyesi Da

Tasarının bazı hükümleri TİSK'in önerileriyle benzeşiyor

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — Açıklanan yeni Anayasa tasarısı ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK) geçtiğimiz nisan ayında Danışma Meclisi Anayasa Komisyonu'na sunduğu Anayasa görüşleri arasında yakın benzerlikler bulunuyor.

TİSK görüşünde, sendikaların denetlenmesinin Anayasa hükmü olması istenerek «Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünün millî güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunması maksadıyla ve bu kuruluşların ideolojik akımlara kapılmamaları ve siyaset yapmamaları için sınırlar koyulmasının Anayasa'da yer alması» gerektiği belirtilmiştir.

Anayasa tasarısının ilgili maddesinde ise, tasarının temel hak ve özgürlüklerin nasıl sınırlanacağına ilişkin 12. İnci maddesine atıf yapılarak, «Sendikalar, siyasi amaç güdemezler, siyasi faaliyette bulunmazlar, siyasi partilerden destek göremez ve onlara destek olamazlar, dernekler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçlarla ortak hareket edemezler» deniliyor.

GREV VE LOKAVT KONUSU

TİSK görüşünde, «Lokavtın işverenler için bir ekonomik savaş aracı olduğu» ifade edilerek, grev konusunda şu ku

şullamaların olması gerektiği savunulmuştur:

«Genel grev ve siyasi grevlerin bir Anayasa hükmü olarak yasaklanması zorunludur. Çünkü genel grev, gerek siyasi grev asıl amacı işverene karşı olmayan ve toplum düzenini bozmaya dönük olan grev çeşitleridir. Ülkemizde bu uygulamanın zaman zaman denendiği gözönüne alınırca genel grev, dayanışma grevi ve siyasi grevlerin de açıkça yasaklanması şarttır.»

Anayasa tasarısının 58'nci maddesinin ilgili fıkrası şu hükmü getiriyor:

«Siyasal amaçlı grev ve lokavt, dayanışma grev ve lokavtı, genel grev ve lokavt işyeri işgali, verim düşürme ve direnişler yasaktır, müeyyideleri kanunla gösterilir.»

ÜCRETLİ İZİN

TİSK «Ücretli izin konusunun yeni Anayasa'da yer almasına gerek olmadığı» görüşüne yer verirken, Anayasa tasarısı bu konuda «Dinlenmek, çalışanların hakkıdır. Tatiller ve yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir» maddesini öngörüyor. halen yürürlükte bulunan Anayasamız ise, «Her çalışan dinlenme hakkına sahiptir, ücretli hafta ve bayram tatili ve ücretli yıllık izin hakkı kanunla düzenlenir» hükmünü içeriyor.

TİSK iktisadi ve sosyal hayatın düzenli konusunda Anayasa'da şu maddenin yer almasını önermişti:

«Ekonomik ve sosyal hayat özel teşebbüslere dayalı bir ekonomik sistemle düzenlenir. Bu sistem içinde teşebbüsler serbest pazar esasları içinde çalışırlar.»

TİSK'in bu görüşüne koşut olarak Anayasa tasarısının 51 ve 60'nci maddeleri şu hükümlere yer veriyor:

— Madde 51 Özel teşebbüsler kurmak serbesttir.

Kanun ancak kamu yararı, millî ekonominin gerekleri ve sosyal amaçlarla özel teşebbüs özgürlüğüne sınır getirebilir.

Devlet özel teşebbüslerin güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak önlemleri alır.

Madde 60 Devlet, özel teşebbüs faaliyetinin rekabet kuralları uyarınca yararlı yönde gelişmesine yardımcı olur ve piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu tekelleşme ve kartelleşmeyi önler.

TİSK'in görüşünde Anayasa'dan «sosyal devlet» sözünün çıkarılması istenirken, Anayasa taslağında «sosyal devlet» kavramı yer aldı.

Isıklar: DİSK'in hiçbir yazışması gizlenmedi

Gazeteciler Cemiyeti: Sansür niteliğinde her türlü uygulama başarısız kalacak

İstanbul Haber Servisi — DİSK davasının 16 temmuz günü

nu söyledi, bu anlamda iddia namanın çeşitli sayfalarında yer

kalara ise bu anlamda görev düşme ve cezai ileri sürmekte

tır. Konfederasyonları sözle me yapmıyacağı, sözle me yap manur menkilenebilir oldu

SONUÇ

Kıymetli vatandaşlar, kıymetli kardeşlerim sonuç olarak şunu belirtmek isterim.

Bu gün koşullar düne göre çok değişmiştir. Hepimizin karşısına canavar bir sorun çıkmıştır. Fikirle rimizin tartışılması ortamı kaybolmuştur. Bu ortamı birlikte ve güçbirliği ile yaratabiliriz.

Şahsi görüşüme göre bu büyük ve baş soruna karşı birlikte hareket etmemek, bugünkü kara beygeyi halka zorla kabul ettirmeye çalışanların yaptığı insanlık dışı, faşist tutumlarından daha kötüdür.

PEHLIVAN TEFRIKASINA HAYIR !...!

Av. Süer Kalkan
DANİMARKA

TÜRKİYE SOSYAL TARİH KRASİDİ
TÜSTAV

ANAKFI